

**KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA BİREYSEL SULAMA  
SİSTEMLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ  
(TEBLİĞ NO: 2021/7)**

**BİRİNCİ BÖLÜM**

**Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

**Amaç**

**MADDE 1 –** (1) Bu Tebliğin amacı; tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemlerinin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılarak; daha kaliteli ve pazar isteklerine uygun üretim yapılmasını sağlamak, kırsal alanda üreticilerin gelir düzeyinin yükseltilmesi için bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

**Kapsam**

**MADDE 2 –** (1) Bu Tebliğ, 30/1/2021 - 31/12/2025 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

**Dayanak**

**MADDE 3 –** (1) Bu Tebliğ, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu ile 27/7/2020 tarihli ve 2800 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

**Tanımlar**

**MADDE 4 –** (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Aynı katkı: Başvurusu yapılan yatırımın tamamının gerçekleştirilmesi için hibeye esas mal alım tutarı dışında tamamı yatırımcı tarafından karşılanan/karşılanacak miktarı,
- b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- c) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'yi,
- ç) Başvuru: Bu Tebliğ kapsamında bireysel sulama sistemi alımları için yapılan başvuruyu,
- d) Başvuru sahibi: Başvuru yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- e) Genel Müdürlük: Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü,
- f) Hibeye esas mal alım tutarı: Bu Tebliğde belirtilen kriterleri sağlayan ve hibe sözleşmesinde üst sınırı belirlenen hibe desteği verilecek uygun maliyetler toplamını,
- g) Hibe sözleşmesi: Başvuru sahibi ile il müdürlüğü arasında imzalanan ve hibeden yararlanma esasları ile tarafların yetki ve sorumluluklarını düzenleyen sözleşmeyi,
- ğ) İl müdürlüğü: Bakanlık il müdürlüklerini,
- h) İl proje yürütme birimi: İl müdürlüğünde başvuru aşamasında başvuru sahiplerine Program hakkında bilgi veren, başvuruları inceleyen, değerlendiren ve hibe sözleşmesinin akdinden sonra başvuru kapsamındaki satın alımları ve tüm uygulamaları bu Tebliğ hükümleri doğrultusunda takip ve kontrol eden, ödeme icmal veya listelerini hazırlayan ve onaylayan il müdürlüğü tarafından belirlenen birimi,
- ı) Mal alımları: Bireysel sulama sistemi alımlarını,
- i) Program: Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesini,
- j) Referans fiyat: Uygulama yılı itibarıyla Referans Fiyat Komisyonu tarafından bireysel sulama sistemleri için belirlenen ve Bakanlık internet sitesinde liste halinde yayımlanan fiyatı veya bu listede yer almayan bireysel sulama sistemleri için il müdürlükleri tarafından belirlenen fiyatı,
- k) Referans fiyat farkı: Başvuruda yer alan hibeye esas mal alım tutarını oluşturan her bir kalemin, o kalem için tespit edilen referans fiyatlardan yüksek olan kısımlarının toplamını,
- l) Referans Fiyat Komisyonu: Referans fiyatları belirlemek için Genel Müdürlükçe oluşturulacak komisyonu,
- m) Tedarikçi: Bu Tebliğ kapsamında yatırımcı tarafından yapılacak satın alımlara mal sağlayan, yatırımcı ile uygulama sözleşmesi imzalayan bağımsız kişi ve kuruluşları,

n) Toplam mal alım tutarı: Bu Tebliğ kapsamında, hibeye esas mal alım tutarı ile tamamı yatırımcı tarafından karşılanan aynı katkı ve referans fiyat farkı tutarlarının toplamını,

o) Uygulama Rehberi: Bu Tebliğ kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesinde; uygulama esas ve usullerine ilişkin detayları belirlemek amacıyla, başvuru sahibi, yatırımcı, tedarikçi ve Programın yürütülmesinden sorumlu Bakanlık merkez ve taşra personelinin kullanımı için Genel Müdürlük tarafından hazırlanan güncel rehberi,

ö) Uygulama sözleşmesi: Bu Tebliğ kapsamında yapılan mal alımlarında yatırımcı ile tedarikçi arasında yapılacak akdi,

p) Uygulama yılı: 30/1/2021 - 31/12/2025 tarihleri arasında, Programa ilişkin başvuru ve uygulamanın yapılacağı her bir yılı,

r) Veri tabanı: Bu Tebliğ kapsamında yürütülen iş ve işlemlerin izlenmesinde yardımcı olan, il müdürlükleri tarafından yetkilendirilen personelce veri girişlerinin yapılabildiği internet ortamında çalışan yazılım sistemini,

s) Yatırımcı: Bu Tebliğ kapsamında, başvuruda bulunan ve hibe sözleşmesi imzalayan başvuru sahiplerini,

ş) **(Ek:RG-22/2/2022-31758)** Akıllı sulama sistemi: Yerleştirilen sensörler aracılığıyla topraktaki nem oranının algılanarak merkezden veya mobil uygulama ile uzaktan ya da otomasyon aracılığı ile kontrol edilen sulama sistemlerini,

t) **(Ek:RG-22/2/2022-31758)** Proje kontrol görevlisi: Proje kapsamında resmî kontrol yetkisi verilen personeli,

u) **(Ek:RG-22/2/2022-31758)** Resmî kontrol: Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar, bu Tebliğ ve Uygulama Rehberi kapsamındaki faaliyetlerin ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğunun doğrulanması için proje kontrol görevlilerinin, verilen yetki çerçevesinde gerçekleştirdikleri izleme, gözetim, denetim ve gerekirse analiz ve benzeri kontrolleri, ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Uygulama Birimleri Görev ve Sorumlulukları

#### Genel Müdürlük

##### **MADDE 5 – (1) Genel Müdürlük;**

a) Program ile ilgili olarak Tebliğ ve Uygulama Rehberini hazırlar.

b) Program kapsamında yıllık yatırım programı ve bütçe teklifi hazırlıkları ile bu tekliflerin Bakanlığın ilgili birimlerine iletilmesi ve kabulü için gerekli çalışmaları yapar.

c) Program kapsamında il müdürlüğü tarafından onaylanan ödemeleri tahakkuk işlemlerini takiben ödenmek üzere Bankaya gönderir.

ç) Program kapsamında yapılacak çalışmaların, idari, mali, mühendislik, çevresel ve teknik uygulamalarla uyumlu bir şekilde yürütülmesine destek verir.

d) Programın etkin bir şekilde yürütülebilmesi için izleme, istatistiki çalışma ve gerektiğinde kontrol işlemlerini yapar.

e) Programın yürütülmesinde görevli personele yönelik değerlendirme toplantıları veya eğitim programlarını hazırlar ve düzenler.

f) Su tasarrufu sağlayan sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması için ulusal veya uluslararası kuruluşlar, kamu kurumları, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yaparak örnek projeler geliştirebilir.

#### İl müdürlüğü

##### **MADDE 6 – (1) İl müdürlüğü;**

a) Program kapsamında yapılacak çalışmaların, idari, mali, mühendislik, çevresel ve teknik uygulamalarla uyumlu bir şekilde yürütülmesini ve il bazında sekreteryaya ve koordinasyonunu sağlar.

b) Başvuruların amaçlarına uygun olarak yapılmasından, uygulamaların bu Tebliğde, güncel Uygulama Rehberinde ve hibe sözleşmesinde, belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesinin sağlanmasından, uygulamaya yönelik olarak düzenlenecek tüm belgelerin onaylanmasından ve birer

suretinin muhafazasından sorumludur. İhtiyaç duyulduğunda Genel Müdürlükçe istenen bu belgeleri gönderir.

c) Veri tabanına girilen her türlü bilgiden il müdürlükleri sorumludur. İstatistiki açıdan yapılacak çalışmalara esas teşkil etmek üzere il müdürlükleri istenilen bilgileri ivedilikle ve zamanında veri tabanına girerler.

#### **İl proje yürütme birimi**

**MADDE 7 – (1)** İl proje yürütme birimi;

a) Başvuru sahiplerine, başvuruların hazırlanması konusunda ihtiyaç duyulduğunda gerekli bilgilendirmeyi yapar.

b) Bu Tebliğ ve güncel Uygulama Rehberinde yer alan esaslara göre başvuruları inceleyerek değerlendirir, hibe sözleşmelerini düzenler, uygulamaları takip eder, izler, ödeme taleplerini inceleyerek uygun olanları il müdürlüğünün onayından sonra Genel Müdürlüğe gönderir.

### **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

#### **Yatırım Konuları, Uygulama İlleri, Yatırımın Tamamlanma Süresi ve Başvuru Sahiplerinde Aranılan Özellikler**

##### **Yatırım konuları ve uygulama illeri**

**MADDE 8 – (1) (Değişik:RG-22/2/2022-31758)** Program aşağıdaki yatırım konularını kapsar:

- Tarla içi damla sulama sistemi kurulması.
- Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması.
- Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması.
- Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması.
- Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması.
- Tamburlu sulama sistemi kurulması.
- Güneş enerjili sulama sistemi kurulması.
- Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri.
- Akıllı sulama sistemleri.

(2) Birinci fıkrada belirtilen yatırım konuları kapsamında Program tüm illerde uygulanır.

##### **Yatırımların tamamlanma süresi**

**MADDE 9 – (1)** Kabul edilen başvurulara ilişkin olarak başvuru sahibi ile il müdürlüğü arasında hibe sözleşmesinin imzalanmasından sonra, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yatırım konularında altmış gün, **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konularında ise doksan gün içerisinde, alımı yapılan malzemelerin tarlada montajının tamamlanmış olması gerekir. Süresi içerisinde yatırımcılar tarafından başvuru dosyasında yer alan projeye uygun olarak alımı ve tarlada montajı gerçekleştirilen bireysel sulama sisteminin tespit işlemleri, yatırımcının ödeme talebi tarihi itibarıyla en geç kırk beş gün içerisinde il proje yürütme birimince tutanağa bağlanır.

##### **Başvuru sahiplerinde aranılan özellikler ve sorumlulukları**

**MADDE 10 – (1)** Bakanlık tarafından oluşturulan güncel Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olmak şartıyla, başvuru sahibi 8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yatırım konularında başvuru yapabilir.

(2) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda tanımlanan kolektif şirket, limited şirket ve anonim şirket şeklinde kurulmuş olan şirketler, ana sözleşmelerinde tarımsal üretim yapabileceklerinin belirtilmesi şartı ile tüzel kişilik olarak başvurabilir. Gerçek kişiler ve yukarıda belirtilen şirketler kendilerine ait arazilerde veya 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yatırım konularında en az üç yıl ve üzeri süreyle, **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konularında en az beş yıl ve üzeri süreyle kiralama yaparak başvuru yapabilirler. Sulama kooperatifleri, tarımsal kalkınma kooperatifleri, tarım kredi kooperatifleri ve sulama birlikleri de ana sözleşmelerinde tarımsal üretim yapabileceklerinin yer alması şartıyla, kendilerine ait arazilerde veya kamu arazilerinden on yıl ve üzeri kiralama yaparak tüzel kişilik olarak başvuru yapabilirler. Bu kuruluşlar, başvuruları ile birlikte, onaylanmış ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmış en son ana sözleşmelerini vermek zorundadır.

(3) **(Değişik cümle:RG-18/12/2021-31693)** Kırsal kalkınma destekleri kapsamında, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yatırım konularında başvuru yapılan yıl dâhil olmak üzere son üç yılda, **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konularında ise başvuru yapılan yıl dâhil olmak üzere son on yılda daha önce bireysel sulamaya ilişkin hibe desteği alınan yer için başvuru yapılamaz. Ancak, parselin bir kısmı için daha önce hibe desteği alınması halinde parselin kalan kısmı için yukarıdaki şartları sağlamak koşulu ile başvuru yapılabilir.

(4) Başvuru sahipleri, başvuruları kabul edilmesi halinde; hibeye esas mal alım tutarının %50'si oranındaki katkı payını, aynı katkıyı, referans fiyat farkını ve toplam mal alım tutarına ait KDV'nin tamamını kendi öz kaynaklarından temin etmekle yükümlüdürler.

(5) Mal alımlarının, başvuru dosyasında yer alan projeye uygun olarak yapılması, uygulamaların bu Tebliğ, güncel Uygulama Rehberi ve hibe sözleşmesinde belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilip, belgelendirilmesi ve belgelerin muhafazasından yatırımcılar sorumludur.

(6) Başvuru yapılan yıl dâhil olmak üzere son beş yıllık dönemde yürürlüğe giren 25/3/2020 tarihli ve 31079 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2020/4) **(Ek ibare:RG-22/2/2022-31758)** ve bu Tebliğin yayımlandığı tarihten sonra aynı konuda çıkarılacak tebliğler kapsamında modern basınçlı sulama sistemi yatırımı kredilendirme konularından yararlananlar kredilendirmeye konu olan aynı parsel için hibe başvurusu yapamazlar. Ancak, parselin bir kısmı için daha önce kredi desteği alınması halinde parselin kalan kısmı için yukarıdaki şartları sağlamak koşulu ile başvuru yapılabilir.

(7) Yatırımcılar, hibe sözleşmesi akdinden sonra, teklif ve kabul edilen mal alımını hibe sözleşmesi hükümlerine uygun olarak yapar.

(8) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Yatırımcı, hibe sözleşmesi kapsamında sağlanmış bireysel sulama sisteminin mülkiyetini, yerini ve amacını yatırımın bitiminden sonra yatırımın konusuna göre başvuru yapılan yıl dâhil olmak üzere 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yatırım konularında üç yıl; **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konularında beş yıl süreyle değiştiremez.

(9) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Başvuran tüzel kişiler idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olmalıdır. Tüzel kişilerin idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olduklarına dair taahhünameyi, gerçek kişilerin ise kamu hizmeti yapmadıklarına dair taahhünameyi başvuru ekinde sunmaları gereklidir.

(10) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Hibe desteklemelerinden, kamu görevlileri ile kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kaynaklarından finansman sağlayan veya bağlantısı olan gerçek veya tüzel kişiler yararlanamaz.

(11) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Önceki tebliğler kapsamında hibe sözleşmesi imzalayan yatırımcılardan yükümlülüklerini yerine getirmemesi sebebiyle son 3 yıl içinde sözleşmesi feshedilenler hibe başvurusunda bulunamazlar.

(12) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Başvuru sırasında ve sözleşme yapılmadan önce başvuru sahibinin iflas etmiş veya projenin tasfiye halinde olması, başvuru sahibinin kısıtlı veya malvarlığının mahkemece idare ediliyor olması, iş veya faaliyetlerini askıya almış olması, malvarlığıyla alakalı tedbir kararı veya bu doğrultuda açılmış bir dava bulunması hallerinde hibe başvurusunda bulunamaz.

(13) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Yatırımcı, kamu haklarından mahrum olması, hırsızlık, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, görevi kötüye kullanma, rüşvet, irtikap, nitelikli zimmet, sahtecilik, hileli iflas suçu işlemiş olması, milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olması, tutuklu bulunması, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırmaları, Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin şahsiyetine karşı işlenmiş suçlardan kesin hüküm ve/veya idari bir karar olması veya ülkenin mali çıkarlarına zarar verici herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkûmiyeti olması hallerinde hibe başvurusunda bulunamaz.

(14) **(Ek:RG-18/12/2021-31693)** Başvuru aşamasında, proje uygulama sırasında ve uygulama sonrası dönemde Kamu İhale Kurumu yasaklılar listesinde olanlar hibe başvurusunda bulunamazlar.

**DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**  
**Uygulanacak Hibe Desteği Tutarı, Oranı ve Hibe Desteği Verilecek**  
**Mal Alımı Gider Esasları**

**Hibe desteği tutarı ve oranı**

**MADDE 11** – (1) Bu Tebliğ kapsamında kabul edilen başvurularda, hibe sözleşmesinde belirlenen hibeye esas mal alım tutarının KDV hariç %50'sine hibe yoluyla destek verilir. Hibe başvuru formunda belirtilen hibeye esas mal alım tutarının, başvuru değerlendirme aşamasında tespit edilen referans fiyatlar içinde kalan kısmı, hibe sözleşmesinde hibeye esas mal alım tutarı olarak belirlenir. Referans fiyatları aşan kısmı ise referans fiyat farkı olarak belirlenir ve tamamı yatırımcı tarafından karşılanır.

(2) Hibeye esas mal alım tutarı 1.000.000-TL'yi geçemez. Mal alım bedellerinin, bu miktarı aşması durumunda, aşan kısım yatırımcı tarafından aynı katkı olarak karşılanır.

(3) Hibe sözleşmesinde belirlenen hibeye esas mal alım tutarı üst limit niteliğindedir. Hibenin nihai tutarı fiili gerçekleştirmeler sonucunda ortaya çıkar.

(4) Başvuru bütçeleri KDV hariç hazırlanır.

**Hibe desteği verilecek uygun mal alımı giderlerine ilişkin şartlar**

**MADDE 12** – (1) 8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yatırım konularına ilişkin bireysel sulama sistemlerinin alım giderleri aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde hibe desteği kapsamında değerlendirilir:

a) Yatırımcılar tarafından, bu Tebliğ kapsamında satın alınacak tüm mal alımları, tedarikçilerle yapılacak uygulama sözleşmesi kapsamında sağlanır ve hibeye esas mal alım bedelleri hibe sözleşmesinde belirtilen tutarı aşamaz.

b) Yerinde teslim ve montaj giderleri, mal alım bedeli içinde olacak şekilde mal alım faturası düzenlenmesi durumunda, toplam tutar hibe desteği kapsamında değerlendirilir. Mal alım giderleri ile yerinde teslim ve montaj giderlerinin faturada ayrı kalemler olarak faturalandırılması durumunda sadece mal alım bedeli hibe desteği kapsamında değerlendirilir.

(2) Yatırımcılara, aşağıda yer alan bireysel sulama sistemi grupları için belirtilen deneme ve kontrollerin yapılması şartıyla, hibe desteği ödemesi yapılır:

a) Tarla içi yağmurlama, mikro yağmurlama, damla sulama ve yüzey altı damla sulama sistemi kurulması ile güneş enerjili sulama sistemleri kurulması başvuruları kapsamında; güneş paneli, pompa, filtre, kontrol ünitesi, ana ve yan dallara ait borular, bağlantı ekipmanı, vanalar, damlatıcı ve yağmurlama ekipmanı gibi sadece tarla içinde kullanılan malzemelerin başvuruya ait parsellerde sisteminin çalıştırılması, eksiksiz montaj kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi.

b) Center pivot, lineer ve tamburlu sistem yağmurlama sulama makinelerinin; yerinde çalıştırılıp, kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi.

c) **(Ek:RG-22/2/2022-31758)** Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri kurulması başvuruları kapsamında; güneş paneli, pompa, filtre, kontrol ünitesi, ana ve yan dallara ait borular, bağlantı ekipmanı, vanalar, damlatıcı ve yağmurlama ekipmanı gibi sadece tarla içinde kullanılan malzemelerin başvuruya ait parsellerde sisteminin çalıştırılması, eksiksiz montaj kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi.

ç) **(Ek:RG-22/2/2022-31758)** Akıllı sulama sistemleri kurulması başvuruları kapsamında; sensörler, tam otomatik fitreler, karıştırıcı gübre tankları, debi kontrollü gübreleme pompaları, solenoid vanalar, meteoroloji istasyonları ve kontrol sistemleri gibi sadece tarla içinde kullanılan malzemelerin başvuruya ait parsellerde sisteminin çalıştırılması, eksiksiz montaj kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi.

(3) Yatırımcılar ve ortakları tarafından sürekli çalıştırılan veya düzenli ya da dönüşümlü olarak işe alınmış kişiler ile kamu çalışanları ve kamu kurumları tedarikçi olamaz.

(4) Başvurularda belirtilecek mal alım tutarları piyasa fiyat araştırmalarına dayandırılır ve keşifleri ayrıntılı olarak belirtilir. Hibe sözleşmesine bağlanan mal alım tutarları ve malzeme miktarları hibe sözleşmesi süresince artırılamaz.

(5) Başvuru kapsamında satın alınması planlanan mal ile ilgili teknik bilgiler, şartname şeklinde düzenlenerek başvuru ekinde sunulur.

(6) Mal alım tutarının hibe desteği kısmı, kamu kaynakları kullanılarak karşılandığı için yatırımcılar tarafından sağlanması gereken katkı payının finansmanında hiçbir şekilde kamu kaynakları kullanılamaz.

**(7) (Mülga:RG-20/1/2023-32079)**

**Hibe desteğine uygun olmayan mal alım giderleri**

**MADDE 13 – (1)** Hibe desteği verilmeyecek olan giderler şunlardır:

- a) Her türlü borç ödemeleri,
- b) Faizler,
- c) Başka bir kamu kaynağından finanse edilen harcama ve giderler,
- ç) Kur farkı giderleri,
- d) Makine ve ekipman kira bedelleri,
- e) Nakliye giderleri,
- f) Bankacılık giderleri,
- g) Denetim giderleri,
- ğ) KDV ve ÖTV’de dâhil iade alınan veya alınacak tüm vergiler,
- h) İkinci el/kullanılmış mal alım giderleri,
- ı) Eğitim giderleri,
- i) Üretim tarihi, başvuru yapılan yıl dahil olmak üzere son iki yıldan önce olan bireysel sulama sisteminin alım giderleri,
- j) Faturası olmayan ve başvuru tarihinden önce veya sözleşmede belirtilen mal alımının tamamlanma tarihinden sonra faturalanmış giderler,
- k) Güncel Uygulama Rehberinde belirtilen ve yatırımcıların tedarikçilerden temin edeceği teknik belgeler içinde yer alan belgelerden eksik bulunan satın alma giderleri,
- l) Tarlaya montajı yapılmayan ve eksik teslim edilen bireysel sulama sistemi giderleri.

(2) Bireysel sulama sistemlerine yönelik mal alımlarında, bent gibi su alma yapısı inşası, yeni kuyu açılması, enerji nakil hattı, depolama tesisi gibi yapım işleri ve su kaynağından sulama alanına kadar sadece iletim hattı yapılması hibe desteği kapsamı dışındadır. Hibe başvurularında, tarla içi sulama sistemi ile su kaynağından sulama alanına kadar olan su iletim hattı birlikte projelendirildiği durumlarda, su iletim hattı maliyeti toplam maliyetin %20’sini aşamaz, aşması durumunda artan kısım yatırımcı tarafından aynı katkı olarak karşılanır.

**(3) (Mülga:RG-22/2/2022-31758)**

(4) 8 inci maddenin birinci fıkrasının **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** (ç), (d), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konuları kapsamında yer alan makinelere ilişkin olarak; başvurusuna ait teknik projelendirme esasları ve arazi büyüklüğü güncel Uygulama Rehberinde belirlenen kriterlere uygun olmayan ve/veya yatırıma konu arazinin mülkiyetine sahip olmayan yatırımcılar, bu yatırım konusuna başvuru yapamaz. Ancak, bu fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla kamu arazilerinde on yıl ve üzeri kiralama veya tahsis yapılması halinde başvuru yapılabilir.

**BEŞİNCİ BÖLÜM**

**Başvurular, Değerlendirme ve Değerlendirme Nihai Kararı**

**Başvuru şekli, yeri ve zamanı**

**MADDE 14 – (1)** Başvuru dosyası, 8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen bireysel sulama sistemi alımlarını gerçekleştirmek amacıyla, güncel Uygulama Rehberinde yer alan başvuru formu ve eklerine uygun olarak hazırlanır.

(2) Başvuruya esas projeler, 18/12/1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerine göre yetkili ziraat mühendislerince hazırlanmış olmalıdır.

(3) Başvuru için su kaynağı çeşidine göre alınması gerekli izin belgeleri şunlardır:

- a) Yerüstü su kaynakları için ilgili kurumdan alınacak Su Kaynağı Kullanım İzni/Tahsis Belgesi,
- b) Yeraltı su kaynakları için ilgili kurumdan alınacak Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi.

(4) 20/7/1961 tarihli ve 5/1465 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Yeraltı Suları Tüzüğünde yer alan komşu hakkı başlığı kapsamında Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi alınmış olan kuyular hariç, kişilere ait kuyular için sadece bir başvuru yapılabilir. Kuyu kiralanmasıyla yapılan başvurulara hibe desteği verilmez. Ancak kiralanılan arazi içinde arazi sahibi adına Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi olan kuyu mevcut ise kabul edilir. Satın alınan arazilerde bulunan kuyular için yapılacak başvurularda, arazinin yeni sahibi adına Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi alınması gerekir.

(5) Sulama birlikleri veya sulama kooperatifleri tarafından işletilen toplu basınçlı sulama sistemlerinde yer alan hidrantların birden fazla çiftçiye tahsis edilmesi durumunda, sulama birliği veya sulama kooperatifinden su kullanım izin belgesi alınması şartıyla aynı hidrant için birden fazla başvuru yapılabilir. Ancak, tahsis edilen debilerin toplamı, her bir hidrant için toplu basınçlı sulama sisteminin projesinde belirtilen debinin üzerinde olması durumunda bu belgeler uygun görülmez.

(6) Su kaynağı çeşidine göre alınması gerekli izin belgelerinin güncel Uygulama Rehberinde belirtilen şartlarda temin edilmesi gerekir.

(7) Bu Tebliğ kapsamında yapılacak başvurular; **(Değişik ibare:RG-15/2/2023-32105) 2023 yılı için 17 Mart (Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758) tarihi mesai bitimine kadar, diğer yıllarda 1 Ocak - 28 Şubat tarihleri arasında** başvuru sahipleri tarafından dosya halinde tek nüsha olarak elden il müdürlüğüne teslim edilerek yapılır. Ayrıca, güncel Uygulama Rehberinde formatı ve içeriği belirlenen ve başvuru sahibi tarafından imzalanan dosya teslim alma/dosya iade belgesi başvuru esnasında iki nüsha olarak dosya ile birlikte verilir. Başvuruların geçerli olabilmesi için, başvuruya ait bilgiler veri tabanına girilir ve veri tabanından başvuru numarası alınır. Başvuru son gününün tatil gününe denk gelmesi halinde, takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar başvuru yapılabilir. Başvuruya ilişkin işlemler güncel Uygulama Rehberinde belirtildiği şekilde yapılır.

#### **Başvuracak yatırımcılara sağlanacak bilgi**

**MADDE 15** – (1) Bu Tebliğ kapsamında başvuru yapacaklar, başvuru konusunda il proje yürütme birimlerine müracaat ederek ihtiyaç duyulan bilgileri alabilirler.

(2) İl proje yürütme birimlerinde verilecek bilgiler, başvuru hazırlanmasında karşılaşılabilecek sorulara cevap vermekle sınırlı olacaktır. Bu bilgi, başvurunun kabul edilmesi konusunda bir taahhüt niteliği taşımaz.

(3) İl proje yürütme birimlerinin, başvuru sahiplerine başvuru dosyası hazırlama sorumluluğu yoktur.

(4) Başvuru sahipleri, güncel Uygulama Rehberi ve içinde yer alan başvuru formları ile bilgilendirici dokümanları il müdürlüğü veya Genel Müdürlük internet sayfasından temin edebilirler.

(5) İl müdürlükleri tarafından düzenlenecek çalıştay, bilgilendirme toplantıları veya internet sayfası vasıtasıyla ilgililere bilgi aktarılabilir.

#### **Başvuruların idari yönden incelenmesi**

**MADDE 16** – (1) Başvurunun idari yönden incelenmesi il proje yürütme birimi tarafından yapılır. Gerektiğinde bu birime konu ile ilgili ilave personel il müdürlüğünce görevlendirilebilir.

(2) İl müdürlükleri öncelikli olarak başvuru evraklarını, başvuru sahibinin 10 uncu maddede belirtilen niteliklere sahip olup olmadığı yönünden inceler. Teslim alma belgesinde yer alan belgelerin var olması, bu belgelerin içeriklerinin uygun olduğu anlamına gelmez. Başvuru evraklarının içeriklerinin uygunluk kontrollerinde, uygunluk kriterlerini sağlamayan hususlar bir tutanağa bağlanarak başvuru reddedilir.

#### **Başvuruların teknik inceleme ve değerlendirilmesi**

**MADDE 17** – (1) İl proje yürütme birimi tarafından, başvuru ekinde yer alan ve formatı güncel Uygulama Rehberinde bulunan sulama projesinin teknik açıdan değerlendirilmesi ve incelemesinde; başvuru sahibi tarafından alımı talep edilen bireysel sulama sisteminin su kaynağı, arazi koşulları ve üretim desenine uygunluğu ve teknik özellikleri araştırılır. Gerektiğinde bu birime konu ile ilgili teknik personel il müdürlüğü bünyesinden veya diğer kamu kurumlarından görevlendirilebilir.

(2) Başvuru evraklarının teknik açıdan değerlendirilmesi ve incelenmesinde uygunluk kriterlerini sağlamayan hususlar ve eksik başvurular bir tutanağa bağlanarak başvuru reddedilir.

#### **Değerlendirme nihai kararı**

**MADDE 18** – (1) Program kapsamında başvuruların yapıldığı her il için Genel Müdürlük tarafından tahsis edilen ödenek miktarı kadar başvuruya hibe desteği sağlanır, değerlendirme nihai kararı söz konusu ödenek esas alınarak verilir. İllere tahsis edilecek ödenek tutarı, iller bazında toplam başvuru sayısı ve talep edilen hibe miktarına göre bütçe imkânları çerçevesinde belirlenir. **(Ek cümleler:RG-22/2/2022-31758)** 8 inci maddenin birinci fıkrasının (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konuları ile 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yatırım konularına aynı parselde birlikte başvurulmadığı durumlarda bütçe önceliği 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yatırım konularındadır. Her il için Genel Müdürlük tarafından tahsis edilen ödenek öncelikle 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yatırım konularına tahsis edilir, arta kalan ödenek olması durumunda ise arta kalan ödenek 8 inci maddenin birinci fıkrasının (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen yatırım konularına tahsis edilir.

(2) Başvuruların, idari yönden incelenmesinde ve teknik inceleme ve değerlendirilmesinde uygun görülen başvurulara ait hibe tutarının, illere tahsis edilmiş ödenek tutarını geçmemesi durumunda uygun görülen başvurular için asil başvuru sahibi listesi hazırlanır. Uygun görülen başvurulara ait hibe tutarının, illere tahsis edilmiş ödenek tutarından fazla olması durumunda ise, güncel Uygulama Rehberinde formatı ve içeriği verilen Başvuru Değerlendirme Kriterleri Tablosu düzenlenerek puanlama yapılır. Yapılan puanlama sonuçlarına göre asil ve yedek başvuru sahibi listeleri hazırlanır. Hazırlanan bu listeler il müdürlüğünün onayı ile kesinleşir.

(3) İl müdürlüğünün bir başvuruyu reddetme ya da hibe vermeme kararı kesindir.

#### **Değerlendirme sonuçlarının açıklanması**

**MADDE 19** – (1) Son başvuru tarihi mesai bitimine kadar teslim edilen başvurular en fazla otuz günde il proje yürütme birimi tarafından incelenerek değerlendirilir. Değerlendirme kriterlerine ve ödenek durumuna göre; asil, reddedilen ve yeterli ödenek tahsis edilememesi durumunda yedek başvuru sahipleri listeleri hazırlanarak onaya sunulur, onay süresi beş günü geçemez. İl müdürlüğünün onayından sonra reddedilen başvurular, başvuru sahiplerine on gün içerisinde yazılı tebliğ edilir. Onaylanan asil ve varsa yedek başvuru sahibi listeleri on gün süresince il müdürlüğü internet sitesinde ve duyuru panolarında yayımlanır, bu başvuru sahiplerine ayrıca yazılı tebligat yapılmaz.

(2) Asil listedeki başvuru sahiplerinden değerlendirme sonuçlarının yayımlanmasının son gününden itibaren on günlük süre içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayan başvuru sahiplerinin yerine, varsa yedek listeden puan sıralamasına göre gerekli sayıda başvuru sahibi belirlenerek, il müdürlüğü internet sitesinde ve duyuru panolarında beş gün süresince yayımlanır, bu başvuru sahiplerine ayrıca yazılı tebligat yapılmaz.

### **ALTINCI BÖLÜM**

#### **Hibe Sözleşmesi, Uygulama ve Hibe Desteği Ödemesi**

##### **Hibe sözleşmesi**

**MADDE 20** – (1) Başvuruları kabul edilen başvuru sahipleri, değerlendirme sonuçlarının il müdürlüğü internet sitesinde ve duyuru panolarında yayımlanmasının son gününden itibaren on gün içerisinde, il müdürlüğü ile hibe sözleşmesi imzalamak zorundadır. Hibe sözleşmesinin imzalanacağı son günün tatil gününe denk gelmesi halinde takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar hibe sözleşmesi imzalanabilir. Hibe sözleşmesi, il müdürlüğü ile başvuru sahipleri arasında akdedilir. Hibe sözleşmesi içerik ve formatı, Genel Müdürlük tarafından bu Tebliğ çerçevesinde hazırlanan güncel Uygulama Rehberinde yer alır.

(2) Yedek listeden belirlenen başvuru sahipleri, yedek liste değerlendirme sonuçlarının yayımlanmasından itibaren on gün içerisinde il müdürlüğü ile hibe sözleşmesi imzalamak zorundadır. Hibe sözleşmesinin imzalanacağı son günün tatil gününe denk gelmesi halinde takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar hibe sözleşmesi imzalanabilir.

(3) Başvuru sahibinin başvuruda belirlediği hibeye esas mal alım tutarının, sözleşmede yer alacak referans fiyat farkı tutarı ve hibeye esas mal alım tutarı miktarları, başvuru süresinin bitiminden sonra Bakanlık ve/veya Genel Müdürlük resmî internet sitesinde yayımlanan referans fiyat listeleri yardımıyla belirlenir. Sözleşmede yer alacak hibeye esas mal alım tutarı üst limitleri ifade eder

ve bu tutarın tespitinde kullanılan fiyatlar referans fiyatın üzerinde olamaz. Referans fiyat listesinde olmayan veya metraj gerektiren bireysel sulama sisteminin hibe sözleşme değerini belirlemede il proje yürütme birimi yetkilidir.

(4) Hibe sözleşmesi, il müdürlüğü ile yatırımcı arasında iki adet olarak akdedilir. Taraflarca imzalanmış hibe sözleşmesinin bir adedi il müdürlüğünde, bir adedi de yatırımcı tarafından muhafaza edilir.

(5) Süresi içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayan başvuru sahipleri hibe desteğinden yararlandırılmazlar.

(6) Gerçek kişilerin başvurularında başvuru sahibinin, hibe sözleşmesini imzalamadan önce veya sözleşme imzalandıktan sonra vefat etmesi halinde, yasal mirasçılarının talep etmesi durumunda başvuruda aranan koşulları sağlaması şartıyla hibe başvurusu veya hibe sözleşmesi tadil edilerek uygulamalara devam edilir.

#### **Bireysel sulama sistemi alımlarında yükümlülüklerin yerine getirilmemesi**

**MADDE 21** – (1) Yatırımcı bu Tebliğ, güncel Uygulama Rehberi ve hibe sözleşmesi koşullarına uygun olarak hareket etmediği takdirde, il müdürlüğü hibe sözleşmesini fesheder.

#### **Mal alım usul ve esasları**

**MADDE 22** – (1) Yatırımcılar, yatırımın uygulamasında yapacakları her türlü mal alımını, başvuruda belirlediği ve ekinde verdiği teknik şartnameye uygun olarak yapar.

(2) İl proje yürütme birimi onayı olmaksızın başvuruya ait proje unsurları değiştirilemez. Ancak, başvuruya ait proje unsurlarında teknik bir gerekçe ile değişiklik yapılması gerektiği takdirde mal alım süresi içinde yatırımcı durumu gösterir belgeler ve dilekçe ile il müdürlüğüne başvurur. İl proje yürütme birimi on gün içerisinde değişiklik talebini inceler, değişikliğin uygun görülmesi halinde, hibe sözleşmesinde belirtilen hibeye esas mal alım tutarı ile bu tutara ilişkin sözleşme ekindeki malzeme miktarını aşmaması ve puanlamayı etkilememesi kaydıyla yatırımcı ile il müdürlüğü arasında hibe sözleşmesi ek metni düzenlenerek değişiklik yapılabilir.

(3) Referans fiyat listesinde bulunmayan veya metraj gerektiren bireysel sulama sistemi için, fiyat tespitlerini il proje yürütme birimi bir rapora bağlayarak hazırlar. Fatura kalemlerinin veya bedelinin referans fiyattan fazla olması durumunda, sadece referans fiyatın %50'si üzerinden hibe desteği ödenir. Ancak, bireysel sulama sisteminin hibeye esas yatırım tutarı referans fiyatın altında olduğunda malın satın alımında gerçekleşen fiyat üzerinden kesilen fatura kalemlerinin veya bedelinin KDV hariç %50'sine hibe desteği sağlanır.

(4) Yatırımcı, satın aldığı bireysel sulama sisteminin, başvuru yaptığı parselde montajının tamamlanmasından sonra alıma ait faturayı kestirir ve güncel Uygulama Rehberinde örneği yer alan Mal Teslim Tutanağını düzenletir.

#### **Hibe desteği ödeme talebi**

**MADDE 23** – (1) Yatırımcılar, mal alımlarına ait fiili gerçekleştirmelerden sonra ödeme taleplerini, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş fatura ve güncel Uygulama Rehberinde yer alan Ödeme Talep Formu ekinde istenilen belgeler ile birlikte mal alım süresini takiben on gün içerisinde, son gününün tatil gününe denk gelmesi halinde takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar, il müdürlüğüne teslim eder.

(2) Mal alım faturasının tarihi, hibe sözleşmesinin taraflarca imzalanmasını takip eden 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler içerisinde olmak zorundadır. Fatura tarihinin bu süreyi aşması ve/veya ödeme talebinin süresi içinde yapılmaması durumunda il müdürlüğünce hibe sözleşmesi feshedilir. Hibe sözleşmesinde belirtilen durum ve mücbir sebepler haricinde hibe sözleşmesine ilişkin süre uzatımı ve askıya alınma söz konusu değildir.

(3) İl proje yürütme birimi; yatırımcının ödeme talebi tarihinden itibaren kırk beş gün içerisinde **(Ek ibare:RG-22/2/2022-31758) 5488 sayılı Kanun ve 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümlerine göre** itibaren bireysel sulama sisteminin başvuruya ait parselde montaj kontrollerini yaparak tespit tutanaklarını düzenler.

(4) Hibe sözleşmesine uygun olarak mal alımı yapan ve tespit işlemleri tamamlanan yatırımcıların ödeme taleplerine ait veriler il müdürlüklerindeki yetkili kişilerce, veri tabanına girilir. İl müdürlüğü onaylı olmak üzere, veri tabanından alınan ödemeye esas yatırımcı listesi iki nüsha, ilçe

detayında icmal tablosu ise bir nüsha şeklinde düzenlenir. Düzenlenen ödemeye esas yatırımcı listesinin bir nüshası Genel Müdürlüğe gönderilir, bir nüshası da il müdürlüğünde muhafaza edilir. Onay sorumluluğu il müdürlüklerine ait olan ödemeye esas yatırımcı listesi, Genel Müdürlüğün ilgili birimlerince banka ödeme formatına dönüştürülür.

(5) İl müdürlükleri, ödeme işleminden sonra yatırımcıların banka bilgilerinde ve ödenecek rakamda hata tespit ederse, yetkili kişilerce Hata Düzeltme başlığı altında doğru bilgiler, uygulama yılı itibarıyla ödemelerin son ayı olan Aralık ayının en geç **(Değişik ibare:RG-22/2/2022-31758)** yirmisine kadar Genel Müdürlüğe tablo halinde gönderilir. Genel Müdürlük bu hata düzeltmelerini tek liste halinde ödeme yapan Bankaya yazı ile bildirir.

#### **Hibe desteği ödemeleri**

**MADDE 24 –** (1) Ödemeler bütçe serbestliği çerçevesinde yapılır.

(2) Hibe ödemesi; yatırımcı gerçek kişi ise T.C. kimlik numarasına, tüzel kişi ise vergi numarasına göre yatırımcı adına Bankadaki hesaba gönderilir.

(3) Hibe ödemeleri, Türk Lirası olarak yapılır.

(4) Ödemeye birlikte, yatırımcılar tarafından; vergi dairelerinden alınacak veya il müdürlüğü tarafından internet ortamından çıkartılacak vadesi geçmiş vergi borcu olmadığına dair belge ile tüzel kişiliği haiz yatırımcılar tarafından bunlara ilaveten Sosyal Güvenlik Kurumuna vadesi geçmiş prim borcu olmadığına dair belgenin ibraz edilmesi gerekir.

(5) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faizi ile birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır. Haksız ödemenin yapılmasında ödemeyi sağlayan, belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(6) Bu Tebliğle belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen yatırımcılar il müdürlüklerinin internet sitelerinde ilan edilerek, beş yıl süreyle 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesi gereğince hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar.

#### **Programdan sağlanan malların mülkiyeti**

**MADDE 25 – (Değişik:RG-22/2/2022-31758)**

(1) Yatırımcı, hibe sözleşmesi kapsamında sağlanmış bireysel sulama sisteminin mülkiyetini, yerini ve amacını yatırımın bitiminden sonra 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde yer alan yatırım konuları için üç yıl, (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde yer alan yatırım konularında ise beş yıl sonrasına kadar değiştiremez. Bu amaçla, il müdürlükleri proje uygulamalarını 5488 sayılı Kanun ve 5403 sayılı Kanun hükümlerine göre yılda en az bir kere olmak üzere sulama sezonunda yatırımları yerinde kontrol eder ve tutanağa bağlar.

### **YEDİNCİ BÖLÜM**

#### **Çeşitli ve Son Hükümler**

##### **Denetim**

**MADDE 26 –** (1) Bu Tebliğ kapsamında yapılan tüm işlemler Bakanlık tarafından denetlenir. Bu denetimler sırasında yapılan işlemlere ait talep edilen tüm bilgi ve belgeler il proje yürütme birimi elemanlarınca sunulur.

(2) Program kapsamındaki kaynakların usulsüz kullanılması, israfı veya heba edilmesi durumunda ilgililer hakkında gerekli inceleme ve soruşturma Bakanlıkça yapılır.

##### **Programın uygulanmasına ilişkin yayınlar**

**MADDE 27 –**(1) Bu Tebliğin genel uygulama usul ve esaslarına açıklık getirmek, destek sağlamak amacı ile Genel Müdürlük tarafından Uygulama Rehberi, genelgeler ve veri tabanı üzerinden duyurular yayımlanır. Uygulama Rehberi yıl içinde oluşan ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenebilir. Bu yayınlar uygulamada dikkate alınır.

##### **Yürürlükten kaldırılan tebliğ**

**MADDE 28 –** (1) 7/12/2017 tarihli ve 30263 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2017/48) yürürlükten kaldırılmıştır.

**OHAL kapsamındaki illerden yapılacak başvurular**

**GEÇİCİ MADDE 1- (Ek:RG-15/2/2023-32105)**

(1) 8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile olağanüstü hal ilan edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde, bu Tebliğ kapsamındaki başvurular 8/5/2023 tarihine kadar yapılabilir.

**Yürürlük**

**MADDE 29** – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**Yürütme**

**MADDE 30** – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

<b>Tebliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin</b>		
	<b>Tarihi</b>	<b>Sayısı</b>
	25/2/2021	31406
<b>Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin</b>		
	<b>Tarihi</b>	<b>Sayısı</b>
1.	18/12/2021	31693
2.	22/2/2022	31758
3.	20/1/2023	32079
4.	15/2/2023	32105